

# בחירת מושגים נוסח ראבידוביץ

באת ג. קרסל

הספר "בבל וירושלים" של ש"ס צון ראבידוביץ ז"ל, שיצא זה עתה בשני כרכים מקיפים (הוצאת אררט, לונדון 910 עמ') ידאי לו שיתפוס מקום מכובד ביותר בספרות העיון בעברית וביהוד כזו העוסקת בהוה. בכדי להמחיש, כביכול, לר"ם בים, עיון זה בהוה, המשתמש בכל הכלים המקובלים במחקר העבר, שילב המחבר ספר שלם בפילוסופיה של ההיסטוריה העברית בשם "שער הבית".

למדך שדין ההוה כדון העבר ושניהם כאחד ניתנים להיבחן באספקלריית"בר" הן הנבדלת ת"ק פרסה מאותה מאמ" ריסטיקה של העתונות מזה וסיסמאות פורחות של נואמים ועסקנים מזה. גראה לי שאפילו ויימצאו חולקים על מסקנות העיונים הרי לא יימצאו כאלה על החלק העיקרי בספר: בהינתן משגים וניתוחם עד דק, עיר" סול זה של מושגים גידושים — ממש הכרה הוא בימינו ואין כל ספק שדי" שה זו בסיסמאות ונוסחאות, בנאומים ופאמרים, עשתה הרבה ליצירת הגר" שיים סביב הצירוף ציונות, שכן ניתן היה לחוש, ממש בעליל, מה אבק פורח הוא מלל גישה זה בפי הרבים — ובכללם גדולים וטובים.

תהילה ראוי להדגיש שהנפגע הרא" שון בשימוש במושגים שאינם כן היה ראבידוביץ עצמו, בשנים האחרונות הלז בו רוב בוקי סריקי בענין דרישת לקיום התפיסה, שעה שהוא מתגלה כחריד ביותר לצפור נפשה של הציו" נות וכממשיך, אם ניתן לומר כך, לדרכו של אברהם שרון ז"ל, על אף התנגדותו העזה לו, בעירטול מע" ו.השתחוה לתורם רגליו" ו.המחזיר רומי הציונות הפיליסטית, וקורא

בעיון פרקי הספר, שמעלה עתירה להם שהרצאתם שוטפת ולשונום עברית עסי" סית ושרשית שקורא דברי עיון בעב" ריה לא רגיל ביותר בכנון דא. יגלה שהוא מפליג הלחק משרון בתיאוריו הפלאסטיים והדראמטיים לפיליס" סריות זה, שסימנה העיקרי שאין תוכה כמללה מלבד ופריתתדישא שלה חלה טיסות קום המדינה ואילך.

בכלי העיון החריפים והדקים יוצא ראבידוביץ לחלום מלחמת המושג הט" הור, המתערפל, אם כמתכוון ואם מתוך שיגרה וביחוד ניתנה חמתו על רדוש זה במושגים, שתוצאות המ" רות לו בתחום המעשה, הוא התחום הנוגע לקיומו של עמנו כאן ובתפר" צות, ומתוך שהוא כואב נאמן לקיום זה וחרד לציונו היהודי של ישראל (הכוונה בצירוף זה במשנת ראבידוביץ היא: עם ישראל, ועל כן חולק הוא על הכינוי "ישראל" למדינת ישראל), הרי שהוא תולה את הקולר בעירטול זה של המושגים וביחוד שעירטול זה משמש כהלכה פיליסטרית זה, היודעת יפה את משמעותה הנכונה אלא גוח לה להתחפר מאחוריו.

ראבידוביץ, הבקיא הגדול בחורת ישראל בכל הדורות, יודע יפה שלא הוא המחדש כלי מסך זה של המלל הרס והגישא. קדמו לו גדולים וטובים וביחוד רבי יהודה הלוי באימ" ותו הקלאסית והגורעת ב"כוזרי" הלז בו בוקי סריקי בענין דרישת לקיום התפיסה, שעה שהוא מתגלה כחריד ביותר לצפור נפשה של הציו" נות וכממשיך, אם ניתן לומר כך, לדרכו של אברהם שרון ז"ל, על אף התנגדותו העזה לו, בעירטול מע" ו.השתחוה לתורם רגליו" ו.המחזיר רומי הציונות הפיליסטית, וקורא

על מה ולמה הוא גאלץ להנמיך שא" בת העליה שלו — הלא הם ציוני הגר" לה והתפוצות שעליה זו היא להם כמחט כבשר והי ואף מצאו לה תחליף נאה, ולצערנו הכרחי ביותר בטפפל



במקום כך מנרזים השכם והערב על "חידוש כוחה של התנועה הציר" ניח", המעמד החוקי, ובדומה לסיס" מאות הכמלאות חלל התנועה הציונית מאז קום המדינה ואין מרגישים הללו שחיבת ציון זה מתש"ח ואילך, מכ" חינת המדינה כולה, אינה אלא לעב לרש ומבחינת החובבים המשוקעים בתפוצות ללא רצון עליה — צב"י עזח היא, גם כשהחובב חובב את הארץ בכל גמשו ומאודו ויוצא ידי חובתו בחיבה זו — כוזב הוא, ואינו יודע כמה כוזב הוא, חובב ציון בימי מדינה בעין כוזב כוזב כובים".

ויודע היטב ראבידוביץ שבכך הוא החל סביליו עד אחרוני החלוצים היו בדרך כלל בניגוד לכיוונה של

מלא הקונגרס הכ"ג דיונים במ" הותה של "גולה" וכל הפלגים בציונות אמריקה שותפים היו להוצאת אמריקה מכלל הגולה לא קם באיש הרוח להביא את דברי רש"י ליחזקאל א.א ("ואני בתוך הגולה") — כלר" מר מחוץ לארץ ישראל".

במקום פירוש פשטני זה של גאון פר" שנינו קמו פרשנים חדשים ובהם הנודע ביותר על סוגי סוגים של גולה (ראה למשל פרוטוקול הקונגרס הכ"ג, רובו ככולו, וביחוד דברי היים גרינ" בר.ג, עמ' 151 ואילך). ואף שהזככם יהחלט להוציא את אמריקה מכלל גר" לה מדגיש ראבידוביץ, בציריות רבת חן, כיצד משיכים ציונים אלה בגולה לשיר: "עוד לא אכרה תקוחנו" וכי" וכי ולברך איש את רעהו בברכת קיבוץ גלויות, היא הברכה שאין בה צל של ממש שאילו היה בו חלילה דבר זה היו אלה סולדים ככל נימיהם מסוונה "מהבלת" זו.

אף שהשימוש בהן נפוץ שם ביותר ובמידה גדושה, וכשם שמפליג ראבידוביץ מא, שרון בהוקעת המלל הנכוב כן הוא מפליג סכן גוריון, תוך השתתפות בצעריו על הסכמתו מאונס לקיטול מצוות העליה של התפוצות, שאינן גולות". הוא קר" לא תגר, בדברים נמרצים וחרויים, על כן גוריון, שאמר לאחר ביקורו, כראש הממשלה, באמריקה: "דיברתי על קיבוץ גלויות, על יישוב הנשמות, על המשימה של צה"ל וכי וכי והמיני ישראל הקשיבו, הכינו ונענו". וראבר" בר.ג, עמ' 151 ואילך). ואף שהזככם יהחלט להוציא את אמריקה מכלל גר" לה מדגיש ראבידוביץ, בציריות רבת חן, כיצד משיכים ציונים אלה בגולה לשיר: "עוד לא אכרה תקוחנו" וכי" וכי ולברך איש את רעהו בברכת קיבוץ גלויות, היא הברכה שאין בה צל של ממש שאילו היה בו חלילה דבר זה היו אלה סולדים ככל נימיהם מסוונה "מהבלת" זו.

אף שהשימוש בהן נפוץ שם ביותר ובמידה גדושה, וכשם שמפליג ראבידוביץ מא, שרון בהוקעת המלל הנכוב כן הוא מפליג סכן גוריון, תוך השתתפות בצעריו על הסכמתו מאונס לקיטול מצוות העליה של התפוצות, שאינן גולות". הוא קר" לא תגר, בדברים נמרצים וחרויים, על כן גוריון, שאמר לאחר ביקורו, כראש הממשלה, באמריקה: "דיברתי על קיבוץ גלויות, על יישוב הנשמות, על המשימה של צה"ל וכי וכי והמיני ישראל הקשיבו, הכינו ונענו". וראבר" בר.ג, עמ' 151 ואילך). ואף שהזככם יהחלט להוציא את אמריקה מכלל גר" לה מדגיש ראבידוביץ, בציריות רבת חן, כיצד משיכים ציונים אלה בגולה לשיר: "עוד לא אכרה תקוחנו" וכי" וכי ולברך איש את רעהו בברכת קיבוץ גלויות, היא הברכה שאין בה צל של ממש שאילו היה בו חלילה דבר זה היו אלה סולדים ככל נימיהם מסוונה "מהבלת" זו.

מאות ואף בסאתוס גדול וגורא ויחד עם כך להילחם כאריות נגד הכללת "קיבוץ הגלויות" (בהא הידיעה) בתכ" נית ירושלים, המהדורה החדשה של תכנית באול, שכן יגע זה חלילה בנפ" שם ויבלע נוחות הישיבה בגולות, תפוצות ובכל הכינויים הנוחים.

וראבידוביץ אינו הושף דברים חריפים על כניעת המדינה, ובן גוריון בראשה, לגבירוקראסיה, היהודית והציונית, שעל ידי כך מקופל דגלה של המדינה, סוף פסוק של הציונות וניתן מעוף מאין כמותו לשליטה בר" מה של מושגים שאין להם שחר במ" ציאות ואינם אלא היפוי גוח לציוני הגולה ותתפוצות, המוסונים הם עולט ומלואו וכל אלה מהמעממים בהכרת הנסיבות של קיום המדינה — ועל כך הוא מתריע, שכן חרד הוא לתכנה האמיתי של הציונות, המתרוקן עד לחרדה בשל ציוני גולה, הציונות, אם ברצונה להיות עקיבה וכן המדינה אם מבקשת היא שסיסמת קיבוץ גלויות לא תתפס לאסימון שחוק, חייבות להסל את הגולות דרך אהרת אין, ואם יש צורך בקיטול הדגל הרי שיש לסלק סיסמאות אלה באחרות, שהוא מציען בהרחבה כתחליף ראוי ורצוי — וכל זה לא רק שלא נשקר לעצמנו אלא בעיקר לשם מלמה מעשית, והיא הרמת ערכה של הגולות והתפוצות מזה וכיטול המחיצות בין תושביה היהודים של מדינתנו לבין יהודי העולם מזה, וזהו כל התורה של "בבל וירושלים" ואידך זיל גסור במאות העמודים בספר, שאישושם המדעי מתחיל במקורותינו העבריים במשך הדורות ומסתיים בעתונות ימי" נו לרבות הכרזות בעל פה של מנהי" גים ותועמלנים מכל המינים והסוגים, וזאת לדעת, שראבידוביץ הגורס עם אחז, ככאן בתפוצות, הוא גם הגורס שלשלת דורות רצופה אחת בלא להודק פניו לאימרת הכנה החדשה

קטים ואף אכזריים הם הפרקים המיקדשים לקיבוץ גלויות אולם, הקורא אותם, והוא מש'הדר מסיס" מאות מהלכות, עוקב בהדרה כיצד הלכה סיסמה נעלה זו והצטמקה מפנה לשנה — ושוב בעטיים של ציוני גולה ובלחצם נתפקקו מכללה כמה וכמה חוליות ונותרו אך בודדות בלבד — מה קיבוץ גלויות הוא זה כששומטים הא הידיעה ואתה גלויות דשנות לפבוססות ואף על פי כן מוסיפים לדגול בה וביחוד אלה שאינם מקיי" (המשך בעמ' 6)

## בחינת מושגים

(סוף מעמ' 5)

מים אותה. לכאורה אך בחינת מושגים לפנינו. ברם בחינת זו מוליכה ומביאה את ראבידוביץ לתהות על הגותה של הציונות בשעה זו ולמגמה של שיחרור מסמלים תלושים שאין מאחוריהם מציאות של ממש. אפשר שפיקחות יתירה היא זו המביאה במנין את המצוי העגום במקום הרצוי החזרני. אולם ראבידוביץ מוכיח כי חיבוק זה של עולם ומלואו — ואין כל ספק בכנותם של ראשי המדינה המכריזים על סיסמה זו — יינפץ אל סלע מציאותם של ציוני גולה. שלהם אין סיכמה זו אלא סיסמת סרק. במקום זה הוא מבקש סיסמות מציאותיות. שיש בהן משום ריפוי הגולה והחזרתה לחיק עמנו על ידי טיפוח ערכי תרבות מקורית.

והופך ראבידוביץ ברעיון זה וברדומה לו ודרכו מביחנת המושגים ושימושם כמעשה מוליכה הרחק הרחק מהחום המלל השגור ומזיק כל מעיין בספרו לתהות אף הוא על מושכלות מקובלים ובעיקר ניצב לפניו מאבק בין גשימים, מעטים, נגד רבים מרבי מלל והוא המאבק מביא לנצחון המרובים. לעגמתו ולעגמת כולנו ועל כן יש לחפש דרכים אחרות וחדשות לכיבושו של עם עיקש זה. שלא למד כלום ואף לא שכה כלוב.

לכאורה הוא בוחן ובודק מושכלות. אולם יחד עם כך הוא מוכיח קשה, בין השיטין ואף במישרין. ואם גוסף לכך סגנונו העברי המסואר, שבמקוב אחד (עמ' 300 בהערה 21) אף מספר הוא על עצמו:

„משתדל אני, עד כמה שכוחי מגיע, לכתוב עברית לעברים הנוזקים לדברי עיון בלבוש עברי המסרב להלעה יתירה. יש ודברי מהשבה עבריים בלבושם — אינם נראים כדברי מח"שבה ללועז ומלעז בישראל" — ולפנינו אחד הספרים העבריים המסוייך נאמנה שרשרת הספרים רבי העיון בישראל כמשך הדורות ושדורנו אנו לא נתברך בהם בשיעור מופלג. וראוי הספר להתדיינות יתירה, שכן משופעים ענינותיו ואין כל ספק שעוד נכונה לו זו בספרות העיון העברית.